

RODOLJUB.

Glasilo „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvo-stopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „**Narodni Tiskarni**“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „**Rodoljuba**“ ali pa odboru „**Slovenskega društva**“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

3. števil.

V Ljubljani, dne 6. februarja 1892.

II. leto.

Trgovinske pogodbe.

Dne 1. februarja stopile so v veljavo nove trgovinske pogodbe, katere je sklenila naša država z Nemčijo, Italijo, Švico in Belgijo. Te pogodbe so v gospodarskem in političnem pogledu zelo velikega pomena, in zato je gotovo primerno, da jih na kratkem omenimo, sosebno ker so za našo slovensko domovino sila važne.

Nas zanimajo seveda v prvi vrsti pogodbi z Nemčijo in Italijo, ker smo s tema dvema državama v ozki dotiki.

Avstrija, Nemčija in Italija dogovorile so se že pred leti, da bodo v slučaju vojne pomagale druga drugi. S tem, da se je naša država s svojima sosedoma tako ozko zvezala, katera zveza je vsled trgovinskih pogodb še trdnejša postala, dobili so naši domači Nemci in Lahi močno zaslombo, zakaj vlada gleda posebno na to, da jim ustreže, kar je pa le mogoče, ako nas Slovane oškodi. To je tudi uzrok, da nam vlada nekaj časa sem ni več tako prijazna, kakor nam je bila prej. V političnem oziru torej trgovinske pogodbe ne bodo za nas dobro

uplivala, a tudi v gospodarskem pogledu ne. Nove pogodbe določajo namreč zelo nizke colnine za nemške in laške pridelke. Nemci imajo veliko obrtnosti in bodo za to na škodo domačih izdelovalcev prodajali svoje blago k nam. Italijani sicer nimajo tolike obrtnosti, zato pa je vinarstvo jako razvito in zato je pogodba z Italijo zlasti za nas južne Slovence zelo nevarna.

Vsled nove te pogodbe znižala bo namreč naša država colnino na laška vina kaj izdatno. Doslej je bilo od vsakega hektolitra laškega vina plačati uvozne colnine 20 gld., a po novi pogodbi se je znižala colnina na 3 gld. 20 kr. od hektolitra. To je gotovo zelo velik razloček.

Na Laškem pridelajo vsako leto osemkrat in desetkrat toliko vina, kakor pri nas na Avstrijskem. Prej so prodajali Lahi svoje vino na francosko, a odkar so povzdignili Francozi uvozno colnino na vina, ne vedó Lahi kam s svojim pridelkom. Kaj čuda, da so na vso moč pritiskali, da je naša država znižala colnino, ker odslej

LISTEK.

Jabolko in tolar.

Krasno jutro bilo je razprostrto nad Ljubljano in mestni čuvaj na Gradu stopil je bil ravno na hodnik, držeč okolo njegovega okroglega stolpa, da malo pogleda v mesto, kako meščani počasi šetajo po ulicah, gospodinje in služkinje pa hite na trg. Jedva pa je bil malo v mesto pogledal, začuje se iz njegovega stanovanja grozno upitje. Nevoljen stopi v sobo, gledat kaj da je. Bil je neprijeten prizor. Njegov sedemletni sin Tonče ležal je na tleh in tiščal svojo šestletno sestro Nežiko za vrat, ta pa je grabila po koščku jutranjega kruha in jokaje in kričaje skušala oteti ga pred bratovo požrešnostjo.

„Ali je ne pustiš? ti grdoba!“ zakričal je oče, ob jednem pa posegel po brezovko in ž njo sina Tončeta malo namazal.

S tem je bil pa krik le še večji. Tone teptal in ceptal je z nogami, Nežika pa je tudi točila solze, ker je vse pozabila in se jej je zopet brat smilil. K temu pridružila se je še košata mati, ki je začela očeta oštevati, da dečka tako neusmiljeno tepe. „Pisan oče si ti, družega ne znaš, nego fanta tepsti. Za vsako malenkost mora biti šiba.“ Mož se za te marnje ni zmenil veliko, marveč mirno stopal od okna do okna opazovat, ni li kje viditi sumnega dima.

„Tonče, zakaj so te oča tepli? vpraša mati po kratken prestanku. „Ker sem se z Nežiko ruval,“ bil je odgovor jecljajočega, jako jezno držečega se Tončka.

„In zakaj si se s sestro ruval? vpraša mati nadalje.

„Ker je dobila večji kos kruha nego jaz,“ odvrnil je Tonče osorno.

„Tu govori sama zavist. To ima od tebe. Le veseli se cvetu, sad bo krasen! Tepsti treba dečka, da roka

bodo lahko svoje blago k nam prodajali. Za primero bodi rečeno le to, da so pred nekaterimi leti Lahi prodali 2¹/₂ milijona hektolitrov vina na francosko, l. 1890 pa samo še 20.000 hektolitrov. Tisto vino torej, katero so prej kupovali Francozi, kupovali bodo zdaj pri nas, in ker je po ceni, so pivci tega veseli, a tisti kmetovalci naši, ki pridelujejo vino, tisti pa niso prav nič veseli.

Kakor rečeno, so laška vina celo po ceni, in vsled novih pogodb prodajali bodo Lahi lahko svoja vina v Ljubljani, Celovci, Gorici, Trstu in drugih slovenskih mestih po 10 ali 12 gld. hektoliter. Naš vinogradnik ne more svojega pridelka za to ceno dati. Ako bi ga dal, imel bi izgubo, ker bi še lastnih stroškov ne pokrnil. Za oral vinograda ima naš kmetovalec vsako leto do 150 gld. stroškov, na Laškem pa gospodar za oral sveta nima več

troškov, kakor 30 gld. Na Laškem imajo vinograde samo veliki posestniki, katerim morajo najemniki sveta obdelovati vinograde zastonj. Kako pa naj potem izhajajo naši kmetovalci, ki sade trte? Ne bo jim mogoče.

Kaj pa bo torej z našim vinom, z našimi vinogradi in z našimi kmetovalci? Malo dobrega jih pričakuje. Vino bo izgubilo vrednost, vsled tega tudi vinogradi, kolikor jih ni še uničila trtna uš, delavni in marljivi kmetovalec bo pa prijel za beraško palico!

Žalostno, da je državi tako malo mari za blagor in za obstanek svojih prebivalcev! Od novih pogodb so prizadete vse slovenske dežele. Kmalu bodo točili pri nas laško vino, naš vinogradnik pa bo moral namesto trte saditi — koruzo.

Politični pregled.

Državni zbor je končno rešil in z veliko večino vsprejel trgovinske pogodbe z Nemčijo, Italijo, Švico in Belgijo. Presvetli cesar je potrdil ta zakon in nove pogodbe, o katerih govorimo na drugem mestu obširneje, stopile so dne 1. februarja v veljavo. Državni zbor zboruje še nadalje, zakaj rešiti mu je še celo vrsto zelo važnih predlogov. Med drugim se je sklenilo, da dobé tisti, ki so bili po nedolžnem obsojeni in zaprti, odškodnino v denarjih. Pri razpravi o določbah za sodnijske skušnje, zahteval je naš poslanec dr. Ferjančič, naj se izreče, da mora vsak sodiški uradnik dokazati znanje jezika tistega naroda, med katerim bode služboval. Ta zahteva pa ni obveljala. Isto tako zahtevala sta pri razpravi o reformi pravdno-znanskih nauk dr. Ferjančič in dr. Laginja nekatere za nas prav koristne in zelo važne določbe, ali zbornica teh predlogov ni vsprejela zato, ker se jih je branil dobri prijatelj našemu narodu

naučni minister Gauč. — Med vlado in med Hohenwartovim klubom nastale so sedaj nekako boljše razmere, kar nas zelo veseli, ker upamo, da bodo mogli naši poslanci kaj več za nas izposlovati, nego doslej. Ožja ta zveza med vlado in Hohenwartovim klubom potrja že to, da je v Hohenwartov klub ustopil poljedelski minister grof Falkenhayn, da bode posredoval med vlado in konservativci. — Finančna ministra avstrijski in ogerski posvetovala sta se pred kratkim zaradi predruženja našega denarja. Naš goldinar je namreč zelo slab denar in sicer zategadelj, ker v tuji deželi ne dobiš zanj tujega denarja toliko, kakor je goldinar vreden. Ako kdo na tujem kaj kupi, recimo za par tisoč goldinarjev, izgubi pri vsakem goldinarju kar po 15 do 20 krajcarjev — in to je huda izguba. Zato pa mislijo predruženiti naš denar tako, da bodo tudi v drugih državah dajali zanj toliko, kolikor je res vreden. — Na Češkem, kjer je bil dolgo

otrpne, hudoba zavisti se bode že umaknila," oglasil se je čuvaj proti svoji ženi.

"Tepsti, pa le tepsti, to je vsa tvoja modrost! Zato si tudi tolik gospod! rogala se je mati, a pri tem vjela svojega soproga tako oster pogled, da je takoj znala, da treba pred pretečo nevihto poiskati zavetišča. Pograbi torej oba otroka in zbeži ž njima v kuhinjo. S tem se je odtegnila kazni, kakor sploh, če jej je mož očital, da s svojo vzgojo otroka kvari.

Zakonski prepripi v čuvajevi obitelji neso bili redki. To je slabo uplivalo na otroka. Tonče vrgel se je po materi, bil svojeglaven in zavisten in pisano gledal za vsako malenkost, katero je dobila njegova sestra. Trmast bil je tako, da se je mnogokrat upiral očetovim opominom in kadar je šiba pela, znosil se je vselej nad ubogo sestrico, ko sta bila sama.

Nedolgo po tem dogodku, dobila je sestra pri večerji boljši delež, kar je oče namenoma večkrat storil,

da bi dečka na to navadil. Tonče, ki je to zapazil, je pisano pogledal, a ni si upal svoje jeze pokazati glasno. Drugo popoldne pa je prav prijazno sestrico povabil, naj gre ž njim na prosto pred Grad, kakor se je večkrat zgodilo, kadar je oče dovolil, da se smeta iti igrat.

"Kje Tonče zopet tiči?" vprašal je oče proti večeru, ker se mu je nenavadna tihoča v sobi čudna zdela.

"Za pečjo leži", odgovori mati in položivši svoje šivanje na mizo, dostavi zbadljivo: "Tebi je menda že dolg čas, ker se ne moreš nad njim znositi."

"Za pečjo?" ponavlja oče namenoma prezirajoč žene opazko, in zmaje ves začuden z glavo.

"Da!" potrdi čuvajka, navidezno roga se moževi nevernosti. "Tonče, pridi dol, da te oče vidi."

A deček se ne gane.

Oče stopi bliže in vidi dečka res za pečjo. Srpo imel je pogled v kot uprt, noge navskriž, v roki pa je

časa hud boj med Staro- in Mladočehi, zasukale so se razmere zopet na bolje. Staročehi in z njimi združeni veleposestniki so se pač prepričali, da je tista „sprava“, v katero jih je vlada prisilila pred dvema letoma, le Nemcem v korist, Čehom pa na škodo in zato se približujejo sedaj Mladočehom. Nemcem je seveda hudo pri srci, da jim bo Čeh ušel iz pasti, v katero so ga mislili ujeti in grozijo se Čehom in vladi, a kakor vse kaže, jim ne bo to prav nič pomagalo. „Sprava“ bo splavala po vodi. — Na Ogerskem bile so te dni volitve v državni zbor. Zmagala je vladna stranka, a ne tako sijajno, kakor je upala. Vlada potrosila je več kakor pol milijona goldinarjev za agitacijo. Da ni bilo brez krvavih izgrediv in pobojev, to je samo po sebi umevno, saj že na Madjarskem ni volitve, da bi ne bilo treba posredovanja pandurov in vojakov. — Na **Srbskem** začeli so radikalci ruvati tudi proti sedanjim ministrom, če prav so ti prvi radikalci. To ruvanje je za deželo toliko bolj nevarno,

ker so razmere med Srbijo in Bolgarijo zelo napete. Na Srbskem živi precejšnje število bolgarskih beguncev, katerih se sedanji gospodarji na Bolgarskem zelo boje. Zato zahtevajo vedno od srbske vlade, naj iztira te begunce, ta pa pravi, da ima pravico do gostoljubnosti vsak političen begunec. Srbe podpira Rusija, Bolgare pa naša vlada. — Na **Francoskem** je še vedno razpor med vlado in francoskimi škofi, kateri nikakor ne odjenjajo, čeprav jim je sam papež ukazal, da naj se pokoré postavam. Škofje pravijo — ne, in se za papeževe ukaze niti ne zmenijo. — Na **Pruskem** upeljala bi vlada rada versko šolo, a liberalci se je branijo. Bržkone bo vladni predlog obveljal. Šole na Pruskem bodo po priliki tako urejene, kakor so pri nas. — V **Maroku**, veliki afrikanski deželi, nastali so nemiri, karere je pa ondotni vladar hitro udušil. — Tudi v **Ameriki** bila bi se skoro unela vojska med Zjedinjenimi državami in med republiko čilensko, pa so se vendar še pravočasno poravnali.

Dopisi.

Iz Višnje gore 3. februvarja. [Izv. dop.]*) Kopica človeških bitij — ki tu nekako tako životari, kakor svetopisemske ptice, čutila se je poklicano skrbati in objaviti povse lažnjiv dopis o tukajšnjem ognjegasnem društvu.

Radi tega neosnovanega poročila je prebivalstvo v obče nevoljno v mestu in okolici. Marsikdo je ugibal in vpraševal: Kdo neki je zatrobil tako obrekovanje med širni svet? — Žal, kakor je bil sredi junaških Grkov grd izdajalec, po imenu Efižalt, tako se tudi tu ne manjka

*) Z veseljem priobčimo to obrambo vrlih višnjanskih ognjegascev, želeč da bi cela zadeva ne kalila trajne sloge v društvu. Svojemu prvemu dopisniku želimo v prihodnjich več pravičnosti, prepotrebne društvu iz srca najlepšega razvoja. In s tem naj je stvar za nas pri kraju. Uredništvo.

malopridnežev, ki skrunijo s tem, da obrekujejo druge, svoje lastno gnezdo.

Resnici na ljubo naj se dotična reč skratka pojasni v „Rodoljubu“.

Ogenj zatrosil je gospodar po neprevidnosti, ko je mašil raztrgano slamnato streho. Kakor hitro je bil „ogenj v strehi“, prihiteli so ognjegaci in tudi poveljništvo polnoštevilno k požaru. Brizgalnico peljali so istinito mimo kočice, ki stoji slučajno poleg ceste, a ne k ognju, temuč k bližnjemu potoku. Na čudodelni način res ni bilo mogoče strehe oteti, seveda; a poveljnik zaukazal je goreče postrešje takoj potegniti raz kočjo in ogenj je bil omejen. Na ožgano, na tleh ležeče postrešje prineslo se je še kakih 5–6 vedric vode in uničen je bil popol-

imel malo vejico, katere perje je bilo strgano in zmečkan po tleh raztreseno.

„Odgovori, če te mati kličejo!“

Zopet nič odgovora.

Ta trma razjarila je očeta in stopil je k zrcalu po brezovko, a plašen kakor srna, skočil je deček kvišku in prilezel počasi izza peči. Pogled bil je še vedno srpo na tla uprt in jeden prst imel je v ustih, z drugo roko pa se je leno pritiskal na steno. Tresel se je na vsem životu.

Oče in mati pogledata se začudeno.

„Kaj neki je zopet naredil?“ povzame po daljšem premolku čuvaj besedo.

Mati zmajala je z ramami, češ, jaz že ne vem.

„Dečko, kaj se treseš?“ vpraša ga oče strogim glasom.

Dečka obraz je kar barve izpreminjal, a molčal je in stal kakor poprej.

„Kje si bil danes? govori, sicer — saj me poznaš.“

„Nikjer!“

„Nikjer? Lažeš! Ali nisi šel popoldne z Nežiko skozi vrata pred Grad? Kje je Nežika?“

„Jaz nisem šel skozi vrata,“ odgovoril je deček tresoč se in težek vzdih izvil se mu je nehotoma iz prsi.

„In kje je tvoja sestra?“ hitro zopet vpraša oče.

„Ne vem — jaz je še videl nesem.“

„Nežika bo pač še kje zvunaj“ pristavi mati, katero so njenega moža hitrost in sinovi nedoločni odgovori skoro v strah pripravili.

Oče se je pomiril in tresoč splazil se je Tonče zopet za peč.

Bilo je večer. Nežike ni. Napočila je noč, deklice pa le ni od nikoder. Klicali so jo po imenu glasno po Gradu in pred Gradom. Nobenega odgovora. Skrbno so jo iskali pri družih prebivalcih Gradu. Nihče ni ničesar

noma velikanski požar, kojega škoda je bila cenjena po slavnem zastopniku „Slavije“ na celih 22 gld.

Kako je višnjegorsko ognjegasno društvo izvežbano, pokazalo se je že pri več požarih.

Veljavni gospodje, ki so bili tudi navzoči, izrazili so se o tem društvu jako pohvalno. Tudi strokovnjaka gg. Doberlet in Ahčin sta se pri nadzorovanju dne 21. oktobra 1890. l. povsem prepričala, da je bilo dobro izurjeno moštvo našega društva. Izrekla sta popolno zadovoljnost in vsestransko pohvalo moštvu. osebito pa poveljništvu, ker sta našla vse v lepem redu.

Pred šestimi leti ustanovilo se je društvo s popolnoma praznimi rokami. V tem času pridobilo se je društvu jedino na podlagi prošenj nad jeden tisoč goldinarjev premoženja. Vsa najpotrebnejša gasilna oprava je preskrbljena in plačana, pri vsem tem pa je z današnjim dnem še 107 gld. 58 kr. gotovega v blagajni.

Da poveljništvo ni baš tako slabo, kakor so se predrznili lani postopači trditi, spričuje tudi izjava tukajšnjega mestnega občinskega odbora, ki slove:

„Polnoštevilni mestni občinski odbor obsoja strogo lažnjivi napad v časopisu „Rodoljuba“ na poveljništvo našega gasilnega društva in se izreče jednoglasno, da je imenovano poveljništvo ves čas obstanka vestno, požrtvovalno in izvrstno opravljalo svoj posel“.

Pa vkljub tej izjavi odpovedalo se je dozdanje poveljništvo, ter izstopilo več veljavnih mož iz društva, želeč novemu odboru najlepšo slovo in obilo dobrih uspehov.

Iz Breznice na Gorenjskem, dne 25. januarja. Kakor po mnogih drugih farah, tako je tudi pri nas vsakdo grešnik, kdor prebira „Rodoljuba.“ Gospod župnik in gospod kapelan hodita okolu po hišah in ponujata in usiljujeta „Domoljuba“, kakor židovski agent svoje zanikarno blago. Bolje bi bilo, da nam dajeta lepe vzglede, za nas bi bilo koristno, onima dvema pa prav potrebno, da si ohranita spoštovanje in naklonjenost faranov. — Naših gospodov prijatelj, oča župan, pa kaj

vedel o njej. Oče se je jezil, mati jokala in ihtela, vse ni nič pomagalo, hčerke le ni bilo. Drugo jutro se je svitalo in brez miru iskala je brezupna mati po vseh grmih okolu Grada, a nikjer nič. Bolest bila je tem večja, ker sedaj ni bilo nobenega upanja več, izgubljeno hčer zopet dobiti.

„Tonče,“ zaklical je oče prijaznejšem glasom drugo jutro. „Kje je Nežika?“

Deček se je pri imenu svoje sestre skoro zgrudil, a kmalu zopet postal pogumen.

„Tvoj obraz priča proti tebi,“ rekel je oče nekoliko strožje trepetajošemu sinku. „Povej resnico, nič hudega se ti ne bode zgodilo.“

A še drzneje nego včeraj zanikal je deček, da bi kaj vedel in vedno trdil, da o sestri nič ne ve.

Odločni odgovor, Tončkova mladost in očetovska ljubezen, bili so uzrok, da se je Tončku popolnoma ver-

rad kvarta; celo mej službo božjo mečejo pri županovih kvarte, a gospoda tega ne vidita in tudi videti nečeta, ker je župan njiju privrženec in je tudi ob zadnjih volitvah deloval in volil, kakor sta mu ukazala — Blizu postaje Žerovnica zidali bodo novo tovarno. V Savi bodo naredili 25 metrov visok jez, da bode imela tovarna vodno silo močno za 3500 konjskih sil. Bog daj, da bi bilo kmalu kaj iz te moke, da bi revno ljudstvo imelo kaj zaslužka.

Iz Rove, okraj Kamnik, dne 28. januarja [Izv. dop.] Od kar stoji naša zakotna vas, še nikdar menda ni dospel z naše okolice dopis v cenjeni vaš list. — Namen današnjega mojega dopisa, kateri je v zmislu besede resnično „zrov“ (z Rou) dočim je naš občinski zastop malo bolan, ni opisavati podrobnostij tukajšnjih razmer, pač pa mi je razkriti neke kričeče nedostatke, to je one glede šole. —

Preteklo je že več kakor štiri leta, odkar smo dobili iz merodajnih krogov dovoljenje za stavbo šolskega poslopja, a godi se nam v tem oziru kakor Izraelcem v puščavi. Stari rod mora izumreti, bode li novi rod učakal našo „šolo“, tega nam dozda še ne pove nobena prakta. Mogoče pa je, da se bode uresničil stari pregovor, ki pravi „sila kola lomi“ ter da nam bode sila rodila toliko potrebno, dostojno šolo.

Prav veselilo bi vsakega prijatelja šole, da pride kateri gospodov osebno pogledat našo mežnarijo, v kateri se dosedaj poučujejo ukaželjni otročiči. Gospodje bi se na svoje lastne oči prepričali o nujnosti novega šolskega poslopja; prosil bi jih, da bi skušali, kadar je frekventacija le srednja, samo jeden dan prebiti v naši mežnariji in prepričali se bodo, da morajo učenci naše mežnarije zavidati svoje kolege v črni Afriki, kateri imajo vsaj prostora dosti pod košato palačo ter lahko roke vsaj toliko gibljejo, da si muhe odganjajo. Pri silno slabem prevetrovanju je umevno, da postane v tem tesnem prostoru zrak takšen, da mori duh in telo učencev. V to mežnarijo, katera ima samo jedno sobo, ozko in nizko,

jelo. In Tonček začel se je zopet prostaje gibati, to tem bolj, ker je šel dan za dnevom, ne da bi se bilo o izgubljenem otroku kaj čulo. In deček bil je vesel in razposajen, kakor prej. A temu bil je kmalu konec.

Nekaj dnij je že bilo proteklo, odkar se je Nežika izgubila, ker se oglasi vojak, ki je opoludne pri uhodnih vratih stražil, h katerim je bil dohod po dvigljivem mostu nad visokim trdnjavskim jarkom, da blizu tega kraja, kjer on straži, čudno po mrličih smrdi, da smradu že ni več prenašati. Vačerkoma ni nihče hotel tega verjeti, ko je pa drugi vojak isto trdil, šlo se je za sledom. Pod mostom našli so kup suhljadi in vej. Iz tega kupa prihajal je smrad. Odstranili so suhljad in veje in našli pogrešano Nežiko, že močno segnito. Desno sence bilo je zelene in modre boje in kazalo vidne sledove prisilne smrti.

Groza prevzela je pri tem prizoru vse navzočne. Oče in mati mlade žrtve nesta mogla niti besedice izpre-

se nadvrvi toliko učencev, da jih najde komaj tretjina mesta po klopeh, drugi stojijo, čepijo ali klečijo okolu sten, in med vrati; nekateri pa morajo še celo na hrbtih svojih sprednikov pisati. In za to množico nastavljena je kot učiteljica mladoletna hčerka našega mežnarja, katero ni nje strokovno znanje spravilo na to mesto. Nehote nas bo torej vsakdo poprašal: „Zakaj za Boga pa se stavba šolskega poslopja ne prične? — Odgovor na to je težak, ker ta prečudna zadeva in njena rešitev

se očem navadnih zemljanov odteza in je sploh prikrita s skrivno zavezo našega župnika g. A. Stareta, kateri z mezinem gospoduje in vlada v fari in občini ter svojim faranom prav po svoje uro navija.

Veslavno c. kr. okrajno glavarstvo in okrajnega šolskega nadzornika udano in nujno prosimo, naj se po- briga za naše šolske razmere in v tem oziru postavnim potom potrebno ukrene.

Slovenske in slovanske vesti.

(Gospodom članom „Slovenskega društva“.) Ker je društveno leto poteklo dne 31. decembra, prosimo vse p. n. člane „Slovenskega društva“, naj blagovolijo poslati svojo udnino čim prej mogoče društvu blagajniku gospodu dr. Fr. Stor-u, advokatu v Ljubljani. Pri tej priliki prosimo tudi tiste p. n. člane, kateri so udnino še za lansko leto na dolgu, naj jo blagovolijo poravnati. Zaradi preglednosti bi bilo želeli, da pošljejo člani, biva- joči v enem kraju, svojo udnino skupno.

(Mati naše cesarice) vojvodinja Ludovika bavar- ska umrla je dne 26. januarja v Monakovu v 84. letu dobe svoje.

(† Ivan Železnikar.) Dne 26. januarja umrl je v deželni bolnici v Ljubljani urednik „Slovenskega Na- roda“ Ivan Železnikar po dolgi in mučni bolezni v 53. letu dobe svoje, zapustivši petero nepreskrbljenih otrok. Po- kojni Železnikar pridobil si je velike zasluge za sloven- sko novinarstvo in za ves narod naš. N. v m. p.!

(Iz Nove sušice) javlja nam prijatelj našega lista, da je ondotni g. župnik raz leco rotil ljudstvo, naj ne naroča „Rodoljuba“. Ker pa g. župnik vé, da nimajo fa- rani njegovih nasvetov nič kaj v čislih, zagrozil je, da

naročnika „Rodoljubovega“ ne bo previdel s sv. zakra- menti tudi če bi ležal na smrtni postelji. Naj pa kdo reče, da to ni izvrsten pastir!

(Za slovenske delavce v Trstu.) Slovenski de- lavci v Trstu so v veliki nevarnosti, da se ne poitali- jančijo in zato pozdravljamo z veseljem vest, da se bodo na slovenski šoli začel večerni pouk za slovenske de- lavce.

(Celovški mestni urad) nikakor neče vršiti svoje dolžnosti in ne mara sprejemati slovenskih ulog. „Kato- liško-politično in gospodarsko društvo“ pritožilo se je zaradi tega na deželno vlado in upamo za trdno, da bo deželna vlada storila kar treba, da bo celovški mestni urad vršil svojo dolžnost in postopal s Slovenci tako, kakor ve- levajo postave.

(Koroška kmetijska družba.) Koroška kmetijska družba dobiva sicer podporo od države, ki zajema d. nar tudi iz slovenskih davkov, družba ima tudi med sloven- skimi Korošci mnogo plačujočih članov, a vzlic temu je skrajno sovražna našemu slovenskemu jeziku. Družba vzdržuje v Celovci čisto nemško kmetijsko šolo, ki nima za slovenskega kmetovalca prav nikake vrednosti, zlasti

govoriti. tudi nobena solza jima ni prišla v oči, njih bolest bila je brezmejna.

„Kdo je dete umoril?“ začelo se je povpraševati od ust do ust, a nihče ni vedel odgovora. Čuvaja pa je zdaci pretreslo od nog do glave. „Mati,“ rekel je obupni ženi, „položi svojo trudno glavo v grob, midva nemava no- benega otroka več.“ Odšel je hitro v svoje stanovanje.

Nihče si ni vedel tolmatiti starega čuvaja tajnostni govor.

On sam pa, prišedši v sobo, prijel je sina otožno za roko, ga peljal k staremu naslonjaču, na katerega se je resno in molče usedel, postavil dečka mej svoji kolena, oči v oči.

„Nesrečnež! kaj si storil? Ti si svojo sestro ubil.

Dečkove oči, jasno zrcalo kalne notranjosti, uprle so se v tla in začel se je tresti po vseh udih. „Odgovori: Da, ali ne!“

„Ne!“ začuje se tresoče z usten obledelaga.

„Ne?“ zakliče potrti oče, zgrabi sina siloma v roke in ga nagloma nese na mesto, kjer je ležala tako kruto ubita hčerka.

Ko je dečko čutil, da se bližata žalostnemu kraju, začel se je z vso močjo očetu upirati in ni imel poguma, da bi pogledal tjakaj, kjer se je videla umorjena in se- gnita sestra.

Prebivalci na Gradu, ki so še vedno okolu mrliča stali, si neso mogli tolmačiti, zakaj se dečko tako ob- naša, še bolj pa so se čudili, ko so čuli, kako se je čuvaj grozno zasmelaj potem pa jo s svojim sinom hitrega koraka udaril v mesto.

V svojem naslonjači v svetovalski sobi sedel je župan in začuden poslušal tožitelja, ki ni bil nihče drugi, nego čuvaj z Grada, ki je svojega sina ovadil, da je sestro umoril in ga priporočal vsej strogosti zakona.

„To je nov slučaj. Oče tožitelj svojega sina na živ- ljenje in smrt,“ mrmral je župan in zmajal s svojo lasuljo.

ker mej učitelji na tem zavodu ne razume ne eden našega jezika. Družba izdaja svoja poročila samo v nemškem jeziku, dopisuje in uraduje tudi samo nemški, in če se obrneš do nje s slovenskim pismom, ti iz samega sovraštva do Slovencev niti odgovora ne privošči. Društveni tajnik, neki z Nemškega privandrani Schütz, pa ne zamudi nobene priložnosti, da bi Slovincem katero ne zasolil. Nasprotje med kmetijsko družbo in slovenskimi Korošci se je pa zadnji čas še poostriilo. Ko je bila namreč koroška deputacija na Dunaji, je prosila poljedelskega ministra, naj bi on za to skrbel, da bi dobili koroški Slovenci svojega slovenskega potovalnega učitelja za kmetijstvo. Poljedelski minister je rekel, da nima oblasti ukazati kmetijski družbi koroški, naj nastavi slovenskega potovalnega učitelja, pač pa da ji bo to svetoval. Poljedelski minister je svojo obljubo tudi izpolnil, a kmetijska družba koroška se je predrznila na to odgovoriti, da je tak učitelj popolnem nepotreben, da bi ga Slovenci le zato radi dobili, da bi zanje agitiral itd. Nesramno to ravnanje kmetijske družbe je dokaz, da je njej samo za nemško politiko, napredek kmetijstva jej je pa deveta briga. Želeti bi bilo, da bi slovenski Korošci, kateri so člani te čudne kmetijske družbe, vsi izstopili. Naj bodo pa Nemci sami zase. Slovenci pa naj pristopijo „Katoškemu političnemu in gospodarskemu društvu za Slovence na Koroškem“ katero društvo bode gotovo kakor hitro mogoče nastavilo svojega potovalnega učitelja, ali naj pa pristopijo koroški slovenski kmetovalci kranjski kmetijski družbi. Na vsak način pa je treba ravnati odločno!

(Občinske volitve na Koroškem.) Iz Koroške nam dohajajo vesele vesti glede slovenskih zmag pri občinskih volitvah. Slovenci so zmagali v Žabnici, v Štebnu, v Galiciji, v Rikarji vesi, v Dobrli vesi in — prvokrat — tudi v Kotmari vesi, kjer je bil voljen za župana izvrstni narodnjak Matija Prosek. — V Št. Janžu v Rožni dolini zmagali so sicer nemškutarji, a ker so pri tej volitvi očitno goljufali, je

deželna vlada koroška to volitev razveljavila. Ako Bog dá, zmagali bodo pri novih volitvah Slovenci. — V Ljubčah zmagali so tudi naši, ali ker imajo nemškutarji mnogo dobrih prijateljev tudi na visokih mestih, ovrgla je vlada to volitev in razpisala novo, pa ne bo nič pomagalo, zmagali bodo le naši. — Dosti dolgo smo bili podlaga tujčevi peti.

(Dolenjski železnici.) Presvetli cesar podelil je začasnima koncesionarjema, knezu Karlu Turjaškemu in baronu Jožefu Žveglju končno in stalno koncesijo zgraditi Dolenjski železnici. Zgradba se mora takoj začeti, a gotova mora biti v 2½ letih. — S tem je končano uradno pogajanje z vlado in se bode še to spomlad začelo delo, od katerega si dolenjka stran naše kronovine obeta toliko dobička.

(Slovenska Sokolska društva) nameravajo odpraviti dosedanje svoje pokrivalo — klobuk s širokimi okrajniki — in je nadomestiti s čepicami.

(„Narodni dom“ v Mariboru.) Mariborska posojilnico kupila je sredi mesta ležeč stavbeni prostor, da zida ondu „Narodni dom.“ To je gotovo vesela vest, zakaj ravno mariborski Slovenci potrebujejo živo svojega shajališča.

(Slovenske šole na Koroškem.) Občina Št. Jakob v Rožni dolini, katera se je toliko let borila za slovensko šolo, dobila je te dni pismeno naznanilo, da je minister ugodno rešil pritožbo in da se bode v kratkem ondotna šola preosnovala v zmislu te rešitve. Začetek je torej storjen; če bodo koroški naši bratje trdno, vztrajno in odločno postopali, utegnejo si navzlic nemškemu in nemškutarskemu pritisku vendar še pridobiti slovensko ljudsko šolo.

(Štrajk.) Štajerski in kranjski premogarji ustavili so bili delo koj po novem letu ter zahtevali raznih pribojškov, katerih pa lastniki rudnikov nikakor niso hoteli dati. Gotovo je, da so premogarji slabo pla-

„Kje pa je nesrečni morilec?“ vprašal je važno, ko je tožitelj končal.

„Tu“, reče čuvaj in predstavi svojega sina, ki je bil dotlej kakor v sanjah stal za njim. Župan se je nasmešnil. „Vaši starosti se taka neumestna šala odpušča,“ opazil je milostno župan, „ali ste ga pa morda v pivnici malo preveč potegnili?“

„Niti jedno, niti drugo, milostivi gospod,“ odgovori čuvaj. „Stvar je taka, kakor sem povedal.“

Župan pozvoni: „Pokličite porotnike in pisarja.“

Molče priklonil se je uradni sluga in odšel. Poklicani sodci došli so kmalu, zaseli svoja mesta in zaslišavanje otroka začelo se je po vseh takratnih sodiških oblikah in predpisih. Dečko je stalno tajil. Niti razteleseno truplo njegove sestre, katero so prinesli v sobo, ga ni omajalo.

Ker je bil deček za torturo preslab, ukazal je župan šibe. Takoj po prvih udarcih priznal je nesrečnež svoj zločin.

„Povej,“ veli mu župan, ter ob lednem ukazal prenehati s šibami.

„Moja sestra,“ začel je deček jokaje, „ni bila nikoli tepena, če tudi je včasih bila hujša od mene. Mene pa je oče za vsako malenkost kaznoval, in mati dajala jej je zjutraj in zvečer več kruha. Če sem se o tem s sestro prepiral in so oče prišli zraven, bil sem gotovo tepen. To me je stogotilo in davno sem že mislil, kako bi odstranil sestro. Nekoč dobila je zopet večji kos. Jaz sem molčal, a zvabil jo skrivši z Grada in peljal v trdnjavski jarek, ker sva se nekaj časa igrala. Iskal sem prepira in hitro se mi je posrečilo, spraviti jo tako daleč, da mi je začela ugovarjati. To me je tako jezilo, da sem jo vrgel na tla in s kamnom tako dolgo tolkel po glavi, da je utihnila. Ko ni več kričala, izginila je tudi moja jeza. Začel sem jo klicati po imenu, a ni mi dala odgovora, iz česar sem sklenil, da mora biti mrtva. Da bi se ne izvedelo, kdo jo je ubil, zvlekel sem jo dalje pod most, nabral nekaj vršičja in jo pokrtil, potem se prepričal, da je res mrtva, umil roke in šel v našo sobo.“

čani in da težko živé, gotovo pa je tudi, da si s štrajki ne morejo pomoči. Tudi ta pot se je pokazalo, da se ne da zlahka kaj izsiliti od lastnikov rudnikov. Delavce nahujskali so nekateri agitatorji graški, a končno morali so vender le delavci odnehati. Štrajk je zdaj končan; premogarji šli so zopet na delo, ne da bi bili kaj dosegli s svojo upornostjo.

Razne vesti.

(Šesta lekarna v Ljubljani.) Prebivalci Št. Peterškega in Poljanskega predmestja v Ljubljani dobili bodo novo lekarno, katero je vlada že dovolila. Ker je bila lekarna res prav potrebna, gré deželnemu predsedniku gosp. baronu Winklerju velika hvala, da jo je izposloval.

(Nova železnica.) Na koroškem mislijo graditi novo železnico. Ministerstvo je že dovolilo, da se zmeri svet koder bode tekla in sicer najprej od Podkloštra do Št. Mohorja.

(Zanimiva kazenska obravnava.) V Celji bila je te dni kazenska razprava proti uredniku nemško pisane „Marburger Zeitung“ in zdravniku dr. Premšaku. Tožil je zdravnik dr. Riehl ker sta ga onadva grdo opravljala in ga dolžila raznih nepoštenostij. Kot priča imel je priti k razpravi tudi celjski župan dr. Neckerman, pa mož ni prišel ampak rekel, da je bolan. Bolan pa ni bil, zakaj videli so ga na ulici prejšnji dan, potem na dan obravnave in tudi pozneje. Pri obravnavi se je pokazalo, da je neresnično in iz trte izvito vse, kar je dr. Neckermann kot župan in kot zdravnik trdil proti dr. Riehlu! In ta mož je mestni župan v Celji! Sodišče je spoznalo, da so vse dolžitve neosnovane in obsodilo zatočenca na prav čutno kazen.

(Kako se je deželni glavar štajerski korenito osmešil.) Na Štajerskem je deželni glavar neki izredno ošabni grof Wurmbbrand, plitva glava, kateri se odlikuje samo po svojem sovraštvu do Slovencev. Da se deželni glavar ni bogato oženil, bil bi se že davno pogreznil in

(Slovansk shod) nameravajo baje sklicati meseca aprila v Lvov v Galiciji.

(Zagrebski nadškof.) Ogerska vlada priporočila je za mesto zagrebskega nadškofa trikrat zaporedoma kanonika Vučetića, a sv. oče ga je odklonil. Sedaj se govori, da bode imenovan kanonik dr. Iveković, pošten mož in rodoljuben Hrvat.

utopil v svojih dolgovih, tako pa je postal deželni glavar vojvodine štajerske in ker za drugo delo ni, pa skuša prišiti Slovincem kako krpico, kakor tako nanesse priložnost. Ko so koncem preteklega meseca odprli novo železnico Celje-Velenje, udeležil se je te slavnosti tudi deželni glavar štajerski in hotel je zopet enkrat Slovincem kako zasoliti. Ko se pripelje v Žalec, kjer se narodni župan piše za Hausenbihlerja, misli si deželni glavar: „Ta ima nemško ime, torej je Nемец“ in mu govoril prav prijazno in uljudno; ko pride v Št. Peter in se mu predstavi nemškutarski župan s slovenskim imenom Lenko, mislil je deželni glavar: „Ta je pa Slovenec“ in ozmerjal je moža, kakor kakšnega hlapca! Zdaj se smeje vsa Štajerska, da ima tako modrega deželnega glavarja.

(Vroča ljubezen.) V Beljaku skočila je neka mlada ženska v Dravo. Njen ljubček jo je rešil in jo potem s pasom dobro naklestil. Morda ji bo to malo pomagalo.

(Nenavadna klobasa.) Neki ljubljanski brivec kupil je bil klobaso in jo nesel domov. Žena je klobaso skuhalo in ko jo je načela, padel je iz nje — zlat prstan. Brivec vprašal je pri krčmarici, kjer je bil kupil klobaso, če ima morda še kaj takih klobas po 10 kr. na prodaj in pri tej priložnosti se je pokazalo, da pogrēša krčmarica svoj poročni prstan že več mesecev, da pa seveda ni mislila, da se prstan s klobaso vred suši v dimniku.

(Navihan zločinec.) Pri Ilirski Bistrici na Notranjskem položil je že večkrat neznan zločinec kamne na železniški tir in spravil tako vlak v veliko nevarnost.

„Zakaj nesi očetu priznal storjenega hudodelstva?“ vpraša sodnik.

„Ker sem se kazni bal.“

„Si li kazen zaslužil?“

„Mislim, da sem jo, ker vse morilce ka znujejo, kakor sem slišal večkrat praviti.“

Iz te izpovedbe bil je dognan hudoben namen in popolna zavest storjenega hudodelstva. Ker je deček dolgo in trdovratno tajil, je bilo to obtežilno in dasi je bil morilec maloleten, ga mestni sodec vender ni izročil očetovski oblasti, temveč je, ker ni bilo tedaj nobene točne zakonske določbe, ves dogodek poslal na Dunaj v razsodbo na najvišjem mestu.

Takrat vladala je slavna Marija Terezija. Ko se jej je od najvišjega sodišča predložil v rozsodbo, dala je mestnemu zboru v Ljubljani nalog: naj se dečku, preden se sploh sodba izreče, predloži jabolko in tolar. Vestno treba poročati, po katerem bode mladi zločinec poprej segel.

Došli najvišji odlok, čuden, kakor storjeni zločin, vzbudil je splošno začudenje in različna so bila mnenja, bode li dečko prej segel po jabolku, ali po tolarji.

Določeni dan je napočil. Deček zgrabil je hitro svetli tolar.

„Zakaj nesi jabolka vzel?“ opazi župan.

„Ker si s tem denarjem lahko kupim več jabolk,“ odvrne smeja se deček in je ponujano jabolko trdovratno odklanjal.

Vestno poročilo poslalo se je na Dunaj in slavna cesarica razsodila je v svoji modrosti: Navzlic svoji mladosti je dečko zaradi sprijenega srca, katero ne da upati nobenega zboljšanja več, kriv umora sestre svoje in da se mu ima z mečem odsekati glava.

Na travniku pred mestom, v takozvanih „Prulah“ bil je dne 16. maja 1741. l. mladi morilec obglavljen. Slavna cesarica je dobro sodila, da ni upati poboljšanja, kajti mladi morilec je še le tedaj imel solzne oči, ko je rablja zagledal.

Vzlic paznosti žandarmov in železniškega osebja ga ni bilo moči dobiti. Na silvestrov večer naložil je bil zopet kamne na tir in istotako dne 24. in 25. januarja. — Železniška uprava razpisala je koj, ko se je to prvič zgodilo, 300 gld. nagrade tistemu, kdor zasači hudodelnika, a kljub veliki pazljivosti se to še dosedaj ni posrečilo.

(Orjaška torta.) Kadar je v najvišji angleški aristokraciji kako ženitovanje, tedaj potrosijo nezaslišane vsote za malenkostne stvari. Tako so napravili pri ženitovanju princesinje Lujize Viktorije torto, ki je težila 8 centov. Delali so jo šest mesecev, ker so morali 1800 vejic in peres od bršlina, vrtnice itd. iz cukra ponarediti. Torta je bila 3 metre visoka in je imela 40 centimetrov v premeru. Treba je bilo 12 mož, da so jo vzdignili in stala je 3000 goldinarjev. Mnogokrat izdadó 1000 gld. za take muhaste priprave. Torte za 400 gld. so že kaj čisto navadnega. — Tudi za obleko, posebno za čipke, izdadó pri takih ženitovanjih nenavadne vsote. Tako je daroval kralj Belgijcev princesinji waleški čipek v vrednosti 100.000 gld.

(Obsodba.) Lani podrl se je v Porečah pri Vrbskem jezeru stolp novozidane cerkve, zaradi česar se je začela kazenska razprava proti županu poreškemu in proti zidarskemu mojstru Missoni-ju. Sodišče oprostilo je župana, zidarskega mojstra pa obsodilo na 100 gld. glóbe oziroma 20 dnij zapora.

(Žalosten položaj.) V neki hiši v Parizu stanovala sta mož in žena, oba jako stara, in se živela od miloščine. Ker sosedje že nekaj dnij niso videli sivolase ženice, šli so gledat v nje stanovanje. Našli so ženo mrtvo poleg nje pa je ležal mož. Revež je bil hrom ter ni mogel iz sobe — ležal je torej dva dni poleg mrtve svoje žene.

(Grozna morilca.) Minoli teden vršila se je pred porotniki na Dunaji kazenska obravnava proti nekemu Francu Šnajderju in njegovi ženi Rozaliji, rojeni v Beljaku. Šnajder je 35 let star, žena njegova pa 41. Šnajder in žena njegova lovila sta namreč dekle, katere so bile brez službe. Tem deklam obečala sta dobre službe, jih zvabila iz mesta v neki gozd in je tam umorila ter oropala. Šnajder je vrh tega tožen, da je posilil nekatere teh dekel. Sodišče obsodilo je brezsrčna morilca na smrt.

(Ženski vojaki.) Na Ruskem hočejo sedaj jemati v vojake tudi ženske in sicer za strežnice holnikom. V ruskih ženskih šolah učile se bodo učenke, kako je ravnanje z ranjenci da bi mogle v vojski streči jim. Doslej se še ne vé, ali bodo ženski vojaki tudi nosile hlače kakor moški ali ne.

(Lisica jo venderle odnese.) V neko vas pod notranjskim Snežnikom zahajala je lisica in podavila mnogo kokoši. Nekega dne pa so jo zapazili ljudje in lisica morala se je umakniti; skočila je v neki skedenj. Iz bližnje graščine prišlo je pet lovcev, vsak z dvocevko, in obstopili so skedenj. Najpogumnejši fantič stopil je v skedenj, da prepodi lisico iz njega. Lisica splazila se je

skozi votlino med zidom in streho, a fant jo je ujel za zadnjo nogo, tako da je visela lisica ob zidu doli. Bližnji lovec je ustrelil; — fanta ni zadei a lisice tudi ne! Fant spusti lisico, lovci ustrelé v drugo, a zadenejo samo deblo bližnje hruške, dočim jo je lisica naglo odkurila.

(Nesreča na morji.) Med Opatijo in Lovrano ponesrečil je minoli mesec neki italijanski ribič, kateri je ondu ribaril s svojim sinom. Burja prevrnila je mali čoln na jadra. Oče je utonil, sina pa je našel parobrod „Ika“ še živega na prevrnjeni ladji, katero je bil vihar gonil 16 ur po morji.

(Iz šale — nesreča.) V Trstu ustrelil je neki učenec svojega gospodarja. Pomeril je z revolverjem nanj, seveda v šali, a revolver se je sprožil in krogla je zadela gospodarja v prsi, da se je takoj mrtev zgrudil.

(Če je res!) Iz Londona se poroča, da so tam osnovali nekateri trgovci posebno tovarno, kjer bodo izdelovali umetne slonove zobe iz — posnetega mleka. Izdelek je neki prav lep in se da obdelovati tavno tako, kakor pristni slonov zob.

(Lov na volka.) Koncem meseca januarju priklatil se je bil v Škofjokloko — volk. Prvi ga je zapazil neki železniški pomagač in se, dobivši pri bližnjem hlevu gnojne vile, pogнал za volkom. Pomagaču pridružil se je še neki kmet in v bližnjem gozdiču ubila sta lovca nevarno žival. Zmenila sta se zaradi talije, katero bodeta dobila in pomagač naložil je ubitega volka na rame, da ga nese na sodišče. Na potu ga sreča drug kmet in vpraša lovca: „Kaj pa neseš?“ — „Volka“, odgovori lovec ponosno. — „Kaj“, pravi kmet ves začuden, „to je volk? To je moj pes, ki se je strgal z verige in ušel!“

Za kratek čas.

Oče ošteva sina dijaka, kateri je v šoli jako slabo napredoval in iz sedme šole zopet dvojko prinesel. „Vidiš ti lenuh lenuhasti, toliko me staneš in še vedno nič nisi postal. Poglej mojega brata, bil je pri nekem Ljubljanskem brivcu par let, in sedaj — je na Štajerskem sloveč in imovit zdravnik.“ —

Šebreljci radi redijo še dandanes ovce, a še rajše jedo sir. — V svoji znameniti luži, katero so pa pred kratkim časom zasuli, videli so jasen odsev lune. Mislili so, da je to sir. Zbralo se jih je mnogo okolu luže in ukrenili so, da pojdejo ponj. Jeden je pogumno skočil v lužo in hipoma ni bilo več videti ne moža, ne lune. Ker pa ni znal plavati, začel je toneti in voda mu je vrela glasno v grlo: lok, lok, lok! — „Ali ga slišite, kako požira sir!“ zakričali so Šebreljci v strahu, da jim poje ves sir. — „Le za njim! le za njim, če ne nam vsega poje!“ so vzkliknili in skakali v lužo kakor žabe, ko gre popotnik mimo luže. — V. K. R.—ir.

Poučne stvari.

Najboljši dar — zavarovalna polica.

Večkrat smo v zadregi in premišljujemo, kaj bi temu ali onemu darovali ob katerikoli priložnosti, za god ob rojstnem dnevu, posebno pa ob božičnih praznikih. Za take priložnosti je gotovo najbolj pripraven dar: zavarovalna polica.

Ni ga nad tem darom, ni ga ki bi tako trajno in dolgo spominjal na darovalca, še celo po smrti. Najbolj primerne so sledeče vrste zavarovanja: a) zavarovanje za slučaj smrti, b) mejsodno zavarovanje zakonskih, tako da, če jeden umrje, dobi ostali zavarovano svoto, c) zavarovanje, da se nam po dogovorjenem času izplača za-

varovalnina, ali pa tudi otrokom našim. Razen teh je še veliko drugih vrst.

Da bralce „Rodoljuba“ prepričamo o važnosti življenskega zavarovanja, navedemo tu nekatere izreke slavnih mož o zavarovanju.

Evgen Reboul — glasoviti francoski modrijan — govori o zavarovanju tako-le: „V zgodovini razvijanja človeštva, zaznamovalo se bode zavarovanje kot najslavnejši napredek in to zato, ker je z njim izpolnjen zakon medsebojne pomoči. Označevalo se bode kot zakon miru in pravice. Nič več ne bode veljalo ono: „Pomagaj si, kdor si more“, pač pa ono: „Jeden za vse in vsi za jednega.“

Charles Dickens — angleški pisatelj — pravi tako: Zavarovanje deluje — ne da bi je hvalil — kakor dobrotnik, ki na skrivnem obdariva. S štedljivostjo pospešuje družbinsko srečo; člani take družine pričakujejo mirno bodočnost in z notranjo privrženostjo so mej seboj spojeni. Malo je tako važnih ustanov za ljudsko blagostanje. Zavaruj se! Ako misliš o varnosti svojega življenja, bodisi na kopnem, na morji, na železnici ali pa ko so ti roke in udje zdravi in čili, ako premišljaš, kako si bodeš ohranil zdravje, ugodnost in premoženje za starost, ako misliš na položaj svoje soproge in otrok, ko tebe ne bode več mej njimi, ako misliš na podpiranje sina, ko bode dorasel za daljno naobrazbo ali pa kako bodeš jedenkrat srečno omožil svojo hčerko, dasi je mogoče še le 2—3 leta stara, nikdar ne pozabi, da se zavaruješ!

Ernest Renan pravi, da je zavarovanje stvar vesti. On piše: „Zavarovati svoje življenje, znači toliko, kakor zavarovati svojo vest. Kako mora gristi vest tistega očeta, ki ima nepreskrbljeno družino in ki vidi, da so mu dnevi štet, a v času, ko je bil še zdrav, zanemaril je dolžnost svojo, da bi se bil zavaroval.“

Anglešk državnik, glasoviti Gladstone, pravi: „Zavarovanje nas sili, da smo varčni in provzroči, da si podaljšamo življenje, ker si na ta način ohranimo mir vesti.“

Ivan Norman, nemški pesnik, pravi: „Ako se kdo ne zavaruje, tako on s tem ne pokaže, da je moder, ampak pokaže, da življenja in truda svojega prav nič ne ceni.“

Razen teh, bi mogli navesti še sto in sto drugih glasovitih ljudij, ki so zavarovanje označili kot najdobrodelnejšo napravo našega veka. Dal Bog, da bi tudi naš narod to bolj in bolj uvidel.

A. P.

Kdaj lahko prosimo, da se nam zaradi slabe letine odpiše zemljiščni davek?

Ob slabi letini prosimo lahko za znižanje oziroma za odpis zemljiščnega davka, ako je uničen po toči, vodi ali ognju saj četrti del pridelka na parcelah, ki so do 4 hektarov (t. j. 6 oralov 1521 sežnje) velike.

Zarad izvanrednih uim in poškodb, kakor na pr. slane, dolge suše, dolgotrajnega dežja ob času žetve, poškodbe letine po miših in mrčesih, strupene rose na na trtah in grozdne plesnobe zamore finančni minister dovoliti, da se tudi odpiše primerni del zemljiščnega davka, ako je:

1. letina v tolikem obsegu uničena, da je prizadeta večina gospodarjev v davčni občini in

2. če znaša z ozirom na posamezne posestnike pri poškodovanih parcelah zaračunjeni čisti dohodek, ki je vsled slabe letine lahko popolnoma uničen, več kakor tretjino od skupnega čistega dohodka; ali pa,

3. če so posamezni gospodarji tako malo pridelali, da trpé začasno pomanjkanje.

Koliki del davka se odpiše, to se ravna po velikosti škode, katera nastane vsled slabe letine in so v tem oziru ti le slučajni mogoči:

a) če smo ob četrt do polovice letine, odpiše se lahko 25% letnega davka;

b) če je uničena polovica do $\frac{3}{4}$ letine, odpiše se 50% davka;

c) če je pa $\frac{3}{4}$ letine ali cela letina uničena, odpiše se 75% oziroma celoleten davek od dotične parcele.

Vsaka poškodba na letini, zarad katere se naj davek odpiše, naznaniti se mora v teku 8 dni c. kr. davčnemu uradu. Če je več posestnikov prizadetih, zastopa njihova prošnja lahko župan.

Tako govori postava! Ali nimamo uzroka, da se tudi pri nas oglašamo za odpis davka zarad peronospor ali strupene rose, toče itd.? Ali je boljše molče trpeti? Drugod se kmetovalci vse drugače potezajo za take pravice in trkajo tako dolgo, da se jim odpre. Posnemajmo jih, saj smo podpore dovolj potrebni!

Ali je pri saditvi skrajšati mladike sadnih dreves?

V tem vprašanju še niso sadjarji jednih misli. Mnogo jih je, ki ne odobravajo skrajševanja, med tem ko se drugi za to živo potegujejo. Oboji utegnejo prav imeti v gotovih okolištinah in za gotove sadne vrste.

Nekateri priporočajo zlasti za peškato sadje (jablane, hruške), da ni treba skrajšati mladik na vrhu, če so dobro dozorele, temuč da je odstraniti le nepotrebne pogranke in da je še le drugo leto po saditvi primerno obrezati mladike. Ali skušnje uče, da to ne obvelja povsod. Marsikdo, komur je znana prevelika važnost listja (perja) za hranitev rastlinsko, bo mislil da utegne skrajševanje mladik zares škodljivo biti posebno pri peškatem sadju, ker ima to na spodnjem delu mladik bolj nepopolno razvite listne pope, tako, da se odzamejo s shujševanjem ravno najmočnejši listi in najboljši hranitelji, ki največ pripomorejo, da se obrezane korenine hitro primejo.

Vender temu ni povsem tako. Kakor namreč skušnje uče, sta v tem oziru morodajna zlasti zemlja in podnebje. Če je zemlja močna in vreme po saditvi dovolj vlažno, potem se peškato sadje dobro prime in ukorenini, če tudi nima skrajšanega vrha (krone); če se pa zemlja rada in hitro suši in če je vreme bolj suho, potem pa prav storimo, če mladike nekoliko skrajšamo.

Za koščičasto sadje (češplje itd.), ki razvija po cel mladiki močno listje, je povsod skrajševanje neobhodno potrebno, med tem, ko je premočno skrajševanje zlasti pri češnjah zelo napačno, ker je vzrok smolotoku.

Skrajševanje vrhnih mladik pri saditvi ima ta namen, da se glede na razvoj ujemajo korenine z vrhom in da je med njima pravo razmerje. Če so korenine slabo razvite, treba je tudi mladike v vrhu primeroma bolj skrajšati, če so korenine pa močne, pa manj; po navadi obrežemo zategadel srednjo mladiko-voditeljico tako, da ostane še kakih 6 popov na njej, stranske mladike pa skrajšamo na 3 do 4 pope. Če so korenine dobro razvite in močne, pustimo lahko na srednji mladiki po 2 popa več, stranske mladike pa skrajšamo na 4 do 5 popov.

Pri jesenski saditvi prav storimo, če skrajšamo mladike še le na spomlad, ker utegne huda zima zgornje pope uničiti; na spomlad bi bili potem prisiljeni še v drugič obrezavati mladike, česar si gotovo nikdo ne želi.

Jarenič.

V dobrem jarmu se mora žival prosto pregibati. Jarem naj je živalski obliki prikladen, tako da se ni bati

otiskov in žuljev; nadalje biti mora ročen za uprežanje in izprežanje. Živina naj se v njem zlahka vodi in obrača, kakor tudi ustavlja. Posebno važno pa je tudi to, da ga rabimo lahko za vprežanje posameznih živali. V tem oziru je pač najbolj ustrezljiv jarenič, ki se s pomočjo „kambe“ natakne na vrat vprežni govedi. V jarenič (samec) vprezamo lahko po jedno žival, kar je gospodarju v veliko prid, zlasti pri lažjih delih. Za okopovanje in osipovanje rabimo tudi prav lahko voli namesto konj, če vprezamo pojedine živali. Nadalje pa imamo lahko tudi vozove pri gospodarstvu, ki so jedne vrste z ozirom na oje, kar je tudi velike vrednosti, ker jih za uprezo lahko menjavamo.

Navadni jarem ali telenge (dvojni jarem) naj bi se torej zavrgle, ker so prava muka za živino, ki ni dobro sparjena in se dajo sploh le tedaj dobro rabiti, kedar učimo mlade junce voziti.

Loterijske srečke

dne 4. februvarja t. l.

Brno 49, 36, 21, 39, 13.

Tržne cene v Ljubljani

dne 3. februvarja t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	—	—	Špeh povojen, kgr.	—	62
Rež,	—	—	Surovo maslo, „	—	72
Ječmen, „	—	—	Jajce, jedno	—	25
Oves, „	—	—	Mleko, liter	—	8
Ajda, „	—	—	Goveje meso, kgr.	—	62
Proso, „	—	—	Telečje „	—	58
Koruzna, „	—	—	Svinjsko „	—	48
Krompir, „	2	50	Kostrunovo „	—	40
Leča, „	12	—	Pišanec „	—	65
Grah, „	11	—	Golob „	—	24
Fižol, „	10	—	Seno, 100 kilo	—	187
Maslo, kgr.	—	82	Slama, „	—	214
Mast, „	—	64	Drva trda, 4 metr.	—	7
Špeh frišen „	—	50	„ mehka, 4 „	—	5

Osobe,

ki prihajajo mnogo z ljudstvom v dotiko, morejo si brez truda zagotoviti

— **lep zaslužek,** —

ki se spreminja v stalen letni dohodek in se more uživati do smrti. Kapitala zato ni treba, pač pa mora dotičnik znati razločno slovenski pisati. — Občinski tajniki, gostilničarji, trgovci, cestarji, dacarji, občinski slugi in dimnikarji imajo posebno priliko okoristiti se s tem zaslužkom. Pisma pošiljajo naj se pod šifro „**I. Z. 31**“ poste restante v Ljubljano. (19—2)

Zobni zdravnik iz Berolina

UNIV. MED.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4 Ljubljana I. nadstropje

ordinuje od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne; ob nedeljah od 9.—11. ure dopoldne; za siromake ob petkih od 9.—10. ure dopoldne. (22—1)

Pristno in čisto istersko črno vino

se dobiva postavljeno na Vodnjanski kolodvor

po 18 kr. liter

in višje pri **Giovanni Manzin-u**, posestniku vinogradov, **Dignano-Istra.** (21—1)

„Pavliha“ ilustrirani humoristični list

(Jedini slovenski šaljivo-zabavni list)

izhaja 15. in 30. dan vsakega meseca

— **ter velja 1 gld. za četrť leta** —

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Krakovski nasip št. 18, I. nadstropje. (24)

Razborni možje v starosti 25 do 30 let, neoženjeni, zdravi in trdni, zmožni slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi, neomadeževane preteklosti, kateri mogo dokazati, da žive v urejenih gmočnih razmerah, dobe lahko **službo popotnika**, kateri bi se morali posvetiti izključno in neprestano, za kar bi dobivali stalno plačo in posebne nagrade. Kdor je marljiv in vesten, ima priliko priti do gotove in stalne službe.

Oglasé naj se pa **samo** take osebe, ki morejo zadostiti **vsem** tem terjatvam, katere **rade potujejo** in imado **trdno** voljo stavljeno nalogo vedno z **jednako** marljivostjo in **posebno** vztrajnostjo izpolnjevati in se tudi sicer **vesti** tako, da ne bode ni najmanjšega **očitanja**.

Ako bi bil kdo voljan, ne da bi prevzel **službo potnika** nego sicer **mimo navadnega svojega posla** delovati, da si pridobi **postransk dohodek**, tako ima sedaj priliko dobiti tako mesto, katero se **dobro izplača**, kajti dohodki se vedno **množe** in trajajo **dolgo let**.

Lastnoročno v nemškem in slovenskem jeziku pisane ponudbe, katerim je pridejati **prepise** svedočb in v katerih je navesti „reference“, poslati je pod šifro: „**201191**“ v **Gradec**, poste restante. (23—1)

S. Gregorčič: **Poezije.** II. zvezek.

Dobivajo se vezani in broširani v raznih barvah, v pravem angleškem platnu, z zlato obrezo, pozlačenim hrbtom in pozlačeno sprednjo stranjo.

Elegantno vezani izvodi po 1 gld. 60 kr., Broširani „ 1 „ — „ po pošti 5 kr. več.

Priporočam tudi svojo bogato oskrbljeno

knjigoveznico

z najnovejšimi stroji v izdelovanje vsakovrstnih

knjigoveznih in galanterijskih del.

Udano se priporoča (17—6)

Franjo Dežman

knjigovez, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 6.